

Загора, на 7 декември 1961 година.

„Какво изкуство може да процъфти там, гдето не се слушат тия, които проумяват и оценяват, но се слушат тези, които намерват изящното в по-евтиното? Каква надежда там, гдето интригантите сполучват, употребяват своето влияние между народът, не за поощрение на чувството към изящност, но за капризи, интерес и кой знае защо още? Изкуството е като дърво, което не успява освен гдето му е климата, мястото и гдето се обработва както трябва. Откак светът съществува, нито е било, нито ще бъде изящност там, гдето няма оценение и се отнемат средствата на въодушевлението. Аз, обаче, никога не ще унизя изкуството си само за прехраната си...“

Един сняг завала, бавно, тихо, ала непрестанно, сякаш нямаше да има край. Затрупаха се друмове и пътеки, животът в Търново сякаш замря.

Николай Павлович се разхождаше нагоре-надолу из ширната стая, която си беше наел и която му служеше за спалня, за ателие и за склад на дърва. Но те бяха изчезнали. И последната цепеница бе изгоряла в зиданата печка. От време на време той сгриваше ръцете си над мангала, чиито въглени слабо мъждукаха, покрити с пепел. След това ^{сядаше} ~~сидна~~ пред молберта си и нанасяше някой допълнителен шрих на портрета, който рисуваше.

Това бе последната му надежда. Парите, които бе получил за двете икони на една търновска черква, бе изпратил на Димитър във Виена. Портретите на даскал Никола Златарски и жена му Анастасия бе рисувал не толкова, за да получи възнаграждение, колкото да изпълни горещия си порив за високохудожествено творчество. И наистина, двата портрета събираха възхищението на всички търновци. Те наистина показваха какво може този, който беше